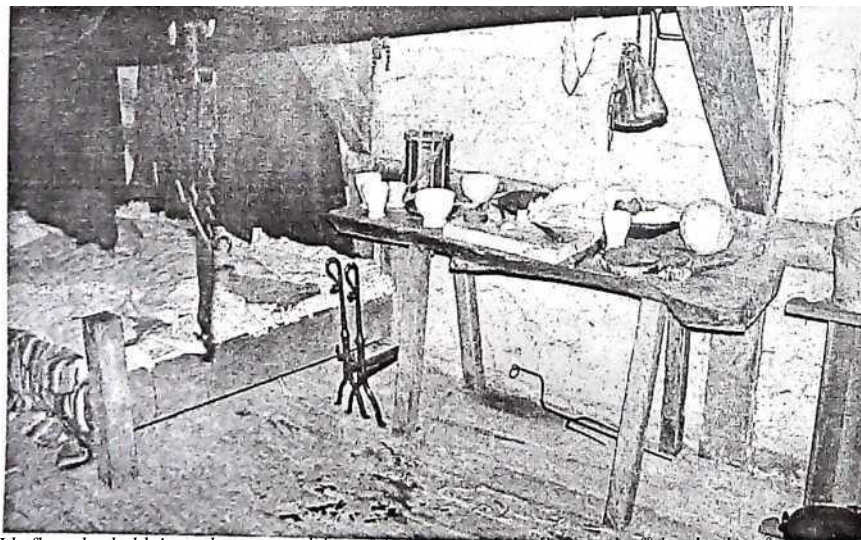

været forholdsvis sjældne, og man finder ikke ofte mere end en enkelt eller nogle ganske få i det samme hjem. Langt den mest almindelige form for siddeplads var - sammen med den simple skammel - *bænken*.

Bænken lader til at have været ganske almindelig, både i almuen og i mere velbeslåede kredse. Bænke var som regel - men ikke altid - bygget op på stedet, så den så at sige var "nagelfast". I det hele taget synes boligindretning at have været et ret stationært begreb, som kunne forblive uændret i generationer. Men hvor det trods alt var teknisk muligt at flytte rundt på stole og borde, stod de store træbænke langs væggene hvor de nu engang stod. De var i praksis ofte simpelthen bygget ind i lokalet.

I de fleste husholdninger har man nok kun rådet over et enkelt eller ganske få borde, der så måtte tjene alle formål. Bordet her benyttes således til madlavning, men kan senere på dagen bruges til f.eks. håndværk, eller endog til soveplads. Foto fra Middelaldercentrets rebslagerhus.

At placere bænke rundt langs væggene var praktisk, så de kunne tjene som både sidde- og sovepladser alt efter det øjeblikkelige behov, men uden at optage for meget fri gulvplads. I konstruktionen er disse indbyggede bænke generelt ret simple, men ses dog som regel dekoreret med udskæringer eller bemaling. Typemæssigt er den indbyggede bänk langs væggen et af de ældste kendte møbler i Skandinavien - der går en lige og ubrudt linie fra vikingehalles simple indbyggede jordbænke langs væggene, til middelalderens velhaverboligers fint forarbejdede træbænke.

Fritstående bænke kendes dog også, endog i ret avancerede designs, der af udseende kan minde en del om slagbænke. Forsynet med ryglæn, der tilmed i visse tilfælde er monteret således at de

Selv i meget rige og fornemme hjem forekom simple borde, der blot bestod af en bordplade, lagt på bukke. Her optræder det således hos hertug Jean de Berry, bror til den franske kong Charles V. Bemærk bukkens ben, der stikker frem under dugen.

kan vendes rundt, så sidderetningen efter behov kan vende både fremad og bagud, var de et nyttigt og efter tidens målestok komfortabelt møbel.

plads. Måltider blev ikke nødvendigvis indtaget ved bordet, ofte har man siddet med skålen eller spisebrikken balancerende på knæene.

Trendy Tilbehør, Pynt og Pjank

Et helt uundværligt møbel var selvfølgelig *bordet*, dengang som nu. Bordet var nødvendigt ved tilberedning af måltiderne, ved bagning, til mange håndværk, og til en hel række andre funktioner. De synes at have optrådt i væsentligt mindre tal end i dag, og mindre end man ville forvente; ofte har en husholdning kun rådet over ét eneste bord, der efter behov måtte tages i brug til alle formål. Den brede befolknings boliger var gerne meget

Umiddelbart kan denne knaphed på møbler selvfølgelig godt undre. Et bord består ret beset kun af fire stokke og en plade. Det kan vel ikke koste alverden, hvorfor lavede man så bare ikke et ekstra bord? Men forholdene var anderledes i tidligere tider; til sammenligning kan nævnes, at den berymtede sydsjællandske tyv og morder Balle Lars var henvist til at stjæle træ til at reparere døren på sit husmandssted - ikke engang et par usle brædder var der penge til - og det skete så sent som i 1860'erne. Det økonomiske

små, og flere borde ville typisk optage alt for meget